Съборният разум на Църквата е длъжен да даде оценка за действията на Патриарх Вартоломей, счита управляващият делата на УПЦ

Пристигналият в Украйна Константинополски Патриарх Вартоломей отказа да се срещне с хилядите енориаши на Украинската Православна Църква при зданието на Върховната Рада в Киев. По време на тази визита, която заплашва да се обвие с конфликти и още повече да задълбочи църковния разкол в страната, управляващият делата на Украинската Православна Църква (УПЦ) ***Борисполският и Броварски митрополит Антоний разказа пред РИА Новости****, за какво развитие на събитията се готви каноничната Църква, как тя оценява създалата се ситуация, готови ли са да защитават чистотата на вярата Поместните Църкви, и необходимо ли е да се продължи техния диалог в «аманския» формат.*

– Владика Антоний, в Киев по случай Деня на независимостта на Украйна пристигна Константинополският Патриарх Вартоломей, преди се говореше и за възможна визита на папа Франциск. Как в Украинската Православна Църква (УПЦ) се отнасят към идването на тези религиозни дейци? Остава ли в сила отказът на духовенството й от участие в мероприятията, свързани с визитата на Вартоломей?

– Ако се съди по реториката на представителите на органите на държавната власт, то визитата на Римския Папа в Украйна, по скоро няма да се състои, доколкото за нейната подготовка нищо не се споменава. На свой ред, за пристигането на Патриарх Вартоломей стана известно още преди няколко месеца. Мнозина експерти прогнозират, че това събитие ще стане катализатор за изостряне на религиозната ситуация в страната. Така даденото посещение и приемът на главата на Фенер на най-високо политическо ниво могат да бъдат възприети от привържениците на «ПЦУ» като сигнал за поддръжка на техните усилия за отслабването на Украинската Православна Църква. И след това, в частност, може да последва нова вълна от рейдерски атаки срещу енории и храмове на каноничната Църква. В този контекст ние заявихме, че не можем да вземем участие в заплануваните мероприятия, ако там, в София Киевска, присъства делегацията на Константинополската Патриаршия, доколкото именно Фенер и неговият глава в голяма степен носят отговорност за нарушаване правата на вярващите от Украинската Православна Църква. И как може да стоиш редом с тези, от чиито решения обикновените хора, желаещи да съхранят вярата на своите деди и прадеди, изтърпяха толкова злини и беди?

– Във връзка с подписването на така наречения томос за автокефалията на «ПЦУ» присъстваше и темата за «ставропигиите» - представителства, които трябва да бъдат предадени във владение на Константинопол. Сега някои експерти не изключват, че преди пристигането на Патриарх Вартоломей властите могат да му поднесат такъв «подарък» - да обявят някой храм или манастир на каноничната Църква в Киев за «ставропигия». Доколко това е реално, и въобще, спазва ли се това съглашение за ставропигите, кои храмове на Украинската Православна Църква ги грози опасност?

– През 2018 година бе подписано съглашение за сътрудничество между Украйна и Константинополската Патриаршии. При това в някои медии се появи информация, че към документа е приложен опис на украинските храмове, които тогавашната власт в лицето на Порошенко се е ангажирала да предаде за разпореждане на Фенер. До колко това отговаря на действителността, трудно ми е да кажа. Но ще отбележа, че през 2019 г. говорителят на Върховната Рада Андрей Парубий публично заяви възможността за предаване на Константинополската Патриаршия на двадесет от най-древните и благоустроени манастири и храмове в Украйна. В това число бяха споменати Успенската Киево-Печорска лавра, Успенското братство в Лвов, Межигорския Преображенски манастир, Киевското Богоявленско братство, Маняевския манастир.

– Данните на Църквата и на полицията за броя участници в литийното шествие в Деня на Кръщението на Рус се разминават няколко пъти: Църквата обяви 350 хиляди души, а полицията – 55 хиляди. Защо, според Вас има такова разминаване в цифрите?

– В предишни години се забелязваше специално занижаване на броя вярващи участвали в литийните шествия в Деня на Кръщението на Рус. Това се очакваше, доколкото тогавашната власт не искаше обществото да види подкрепата за каноничната Църква. Но всичките й усилия всеки път се разбиваха в един и същи факт – телевизионната картинка, показваща море от хора. Уверен

съм, че и през тази година кадрите на безкрайната човешка река, течаща от Владимирския хълм до Киево-Печорската лавра, говорят сами за себе си. Затова на нас не ни е нужно нищо да доказваме, всичко и така прекрасно се вижда. Между другото, ние дори сме благодарни на полицията за огласените данни. Доколкото преди ни приписваха съвсем нелепи цифри. Например, през 2018 година се твърдеше, че на шествието са минали само 20 хиляди души. Така че цифрата 55 хиляди – това даже никак не е зле. Така и полицията, макар и малко по своему, но все пак фиксира непрекъснатия ръст в числеността на участниците в нашето литийно шествие.

– Доколко се чувстват свободни енориашите и свещенослужителите на Украинската Православна Църква в Украйна? През последните години по-леко или по-тежко стана?

– Слава Богу, ние не преминаваме през онези изпитания, с които се е наложило да се сблъска нашата Църква през миналия век, имам предвид болшевишките репресии. Но все пак следва да се отбележи, че на нашите свещеници и вярващи често им се налага да имат дела с нарушаването на техните права и свободи. За съжаление, наблюдават се и факти на пряко насилие и агресия по отношение на паството на каноничната Църква. След като Порошенко си отиде от президентския пост ситуацията малко се подобри, но съответните проблеми никъде не са изчезнали. Всичко просто виси във въздуха. И който и да е външен фактор, и резултатите от посещението на Патриарх Вартоломей в Украйна, могат отново да влошат положението в църковната обстановка.

– В кои области днес се натрупва най-неблагоприятна ситуация с превземането на храмове и потискането на каноничната Църква? Каква е динамиката на ситуацията в страната като цяло - влошава ли се положението при Зеленски? Колко завземания на храмове има през последните месеци, какви са причините за това? Възможно ли е връщане към времената на Порошенко?

– Най-често новини за съответни правонарушения идват от Западна Украйна. Това до голяма степен се дължи на действията на някои представители на местните власти или радикални политически сили, заинтересовани да поддържат рейтинга си. Заслужава да се отбележи, че зачестиха факти за незаконно пререгистриране на устава на наши църковни общности под юрисдикцията на «ПЦУ». Между другото, точно такава злоупотреба, извършена от служител на областната държавна администрация във гр. Винница, наскоро доведе до опит за превземане на храма на Украинската Православна Църква в село Вербовец. Представителите на «ПЦУ» се опитали да влезнат в сградата със силови методи. Те биели, изблъсквали свещеника и верните на каноничната Църква от храма, скъсали кръста от настоятеля, заплашва ли със заточена арматура да „нарежат“ вярващите от Украинската Православна Църква „като прасета“. При това присъстващите при опита за превземане правоохранители на Националната полиция, не са се намесили срещу действията на представителите на «ПЦУ». И този момент е наистина угнетяващ. Та нали беззаконието поражда още по-голямо беззаконие и създава условия за дестабилизация на религиозната ситуация в цялата страна.

– Зачестиха ли преди визитата на Патриарх Вартоломей случаите на агресия към свещенослужители, опитите за превземане на храмове? Очаквате ли избликa им по време или след визитата? Какви думи и действия на Константинополския Патриарх, според Вас, биха могли да доведат към влошаване или подобряване на ситуацията?

– Както вече казах, активизират се действията за незаконна преregистрация на уставите на енорийските общности на Украинската Православна Църква. Отново има скорошен пример: на 8 юли 2021 година председателят на държавната администрация във Волинска област Юрий Погуляйко е подписал разпореждане № 406, с което е направил преregистрация на Свято-Николаевската енория в село Боричиче в полза на «ПЦУ». Не изключвам този процес да получи допълнителни импулси след визитата на главата на Фенер на украинска земя. Всъщност Константинополската Патриаршия не крие интереса си към възобновяване на стратегическото взаимодействие с украинската власт, зад което се крие задачата да се отслабят позициите на Украинската Православна Църква в Украйна. Очевидно е, че именно по тази причина през всичките тези години от страна на Патриарх Вартоломей не прозвуча нито едно изявление както за необходимостта от прекратяването на рейдарските атаки на привържениците на «ПЦУ» срещу енории на каноничната Църква в Украйна, така и за недопустимостта от използването на сила, заплахи и натиск върху вярващите, желаещи да запазят вярност към Бога и Неговата Църква.

– До колко е реална заплахата с преименуването на Украинската Православна Църква, нали подобен закон даже преди беше приет? Какви дискриминационни по отношение на УПЦ закони, приети по времето на Порошенко, действат днес в страната? С какво заплашва вярващите приемането от Радата на нови закони? Може ли Президентът да наложи върху тях вето и да отмени предишните закони, защо това не е направено до сега?

– Заплахата от принудително преименуване на Украинската Православна Църква остава актуален, доколкото никой не е отменял закона. Процесът само е спрян за времето на разглеждането на съответното дело в Конституционния съд. На фона на другите решения, като ограничението за служение на военните капелани от нашата Църква споменатият проблем изглежда най-изострен. Та нали в случай на успешна реализация на сценария с принудителното преименуване определени сили ще получат допълнителни възможности за незаконна преregистрация на имуществото на Украинската Православна Църква в полза на «ПЦУ». С административна подкрепа това няма да е много трудно, защото , както обикновено се прави в рейдърските схеми, структурата на разколниците си е сложила име практически идентично на нашето название – «УПЦ (ПЦУ)». За съжаление, за сега надежда за качествено изменение на ситуацията с дискриминационния закон няма. По силата на някакви причини разни клонове на властта не бързат да отменят нормите, които противоречат на Конституцията. Въпреки, че те имат за това и пълномощия, и обосновка.

– Усеща ли Украинската Православна Църква някаква подкрепа поне от страна на международната общност, международните европейски институции, ЕСПЧ и други?

– Международните организации получават от нас изчерпателна информация за съответните правонарушения. Нещо повече, те сами фиксират едни или други проблеми, свързани с нарушаването на фундаментални права и свободи на нашите вярващи. Но за някаква по-изразена поддръжка от страна на споменатите от вас структури, аз не мога да кажа.

– Какви са сигналите, които получавате отстрана на Поместните Църкви, които все още не са определили позицията си по «украинския въпрос», - Българската, Грузинската, Румънската? По ваша информация, могат ли към призналите «ПЦУ» Църкви да се присъединят и други? Върху кои Църкви сега особено се оказва натиск от страна на Фенер и различни сили задграница?

– Болшинството от Поместните Църкви под един или друг вид са се сблъсквали с натиск по въпроса за признаването на «ПЦУ». Някои са успели да издържат на външния напор, някои – не. Но даже в Църквите, които напълно или частично са признали структурата на Думенко, няма единство по въпроса за влизане в общение с разколниците. Този факт прекрасно виждат в целия православен свят. Затова няма и стремление от страна на другите Църкви към разширяване признаването на «ПЦУ».

Нека си припомним, впрочем, началото на 2021 г., тогава в редица медии прозвучаха сигнали, че уж Българската Православна Църква е готова да легализира украинските разколници. Реагирайки тогава на тези слухове, Ловчанският митрополит Гавриил отбеляза, че от една страна Светият Синод на БПЦ е създал специална комисия за детайлното проучване на въпроса, свързан с разкола в Украйна, и представяне на съответен доклад на заседанията на Синода на Българската Църква, а от друга – че такъв отчет все още няма. Нещо повече, той подчерта че в Украйна съществува само една канонична Църква. И това е Украинската Православна Църква оглавявана от Блаженнейшия митрополит Онуфрий. Що се касае до Грузинската Църква, то поздравлението, което неотдавна получи нашият Предстоятел по случай тезоименитството си от Патриарх Илия, говори само за себе си. По отношение на нашите румънски братя само ще отбележа, че ние поддържаме с тях добри и конструктивни отношения. На съответни нива УПЦ и Румънската Православна Църква провеждат различни срещи и съвместни богослужения.

– Много вече се говори за това, че Константинополският Патриарх е изпаднал в разкол, признавайки разколниците. А еретик ли е Патриарх Вартоломей? Трябва ли да бъде изнесено някакво съборно определение по този повод?

– Прокарването от Фенер на концепцията за „пръв без равни“ и придвижването му към уния с Рим повдига много трудни и обосновани въпроси. Според мен, съборният разум на цялата ни Вселенска Църква не само може, но и трябва да даде оценка на съответните действия.

– Каква е вероятността за глобален разкол във вселенското Православие - повторение на „голямата схизма“ от 1054 г.? Отчитайки това, че Патриарх Вартоломей категорично отказва да свика Всеправославен Събор по украинския въпрос, могат ли други църкви да инициират неговото свикване? Според вас това реално ли е, какво е необходимо за това?

– Процесите, задвижени от Патриарх Вартоломей, вече де-факто разрушиха всеправославното единство и доведоха до разделение на Православните Църкви. Пред очите ни се формира съвършено друг модел на световното Православие, в който централно място е приготвено за «източния папа» с безпрецедентни пълномощия и привилегии. Напълно очевидно е, че успешното активиране на този модел неизбежно ще доведе и към дълбоки изменения в други направления от жизнената дейност на Църквата, по-специално – в областта на основите на православното вероучение. В тази връзка на преден план излиза готовността на Поместните Църкви да защитават чистотата на вярата. Все пак сега става понятно, че последствията от авантюрата на Патриарх Вартоломей в Украйна излизат далеч от рамката на спора, свързан с юрисдикция върху определена територия. И тук ролята си може да изиграе възобновяването на активната дейност на «аманския формат», в рамките на чието функциониране и трябва да се разгледат съответните въпроси в цялата им дълбочина и острота.

Опасявате ли се Вие от нова голяма война? Какво трябва да се направи, за да я няма? Ще призовете ли политиците към мир?

– Всичко е в Божиите ръце. Както отбелязва светител Николай Сръбски в своето време, войната на човек против човека е следствие от войната на човека против Бога. Именно тук се крие истинската причина за всеки голям конфликт или противоборство. Изхождайки от това, всички ние трябва да разбираме своята отговорност за всяка наша стъпка, всяка дума и решение. Това важи особено за политиците, които отговарят за съдбата на своя народ.

Източник: https://mospat.ru/bg/news/87908/